

SINT-NIKLAAS NIEUWKERKEN

ZONDAG 9 SEPTEMBER 2018

WWW.OPENMONUMENTENDAG.BE

Dit jaar staat onze Open Monumentendag in het teken van de **heropleving** van de stad.

De krachtige opleving van Sint-Niklaas in het midden van de 19de eeuw werd slechts kort onderbroken door de Eerste Wereldoorlog. Aangezien onze stad nauwelijks oorlogsschade had geleden, kon na een **korte herstelperiode**, de stedenbouwkundige én industriële ontwikkeling snel opnieuw aantrekken.

We leggen hiermee ook een link met het Europese thema **industrieel erfgoed**, en koppelen dit jaar uitzonderlijk de traditionele **Dag van de Brei** aan OMD.

Centrale locaties dit jaar zijn het **SteM** (Zwijgershoek) en de **Koningin Elisabethwijk**, meer in het bijzonder de kloostersite rond de Paterskerk.

Hiermee leggen we de link naar de herbestemming van ons erfgoed. Het SteM is ondergebracht in een oude fabriek, de Paterskerk transformeert tot een gemeenschapscentrum en ook het Huis Janssens staat voor een nieuwe fase.

Deelgemeente in de kijker is dit jaar **Nieuwkerken**, met een opmerkelijk tijdelijk kunstwerk en een film uit de oude doos.

Dit najaar nemen we, tot slot, met een indrukwekkend herdenkingsprogramma afscheid van de Grote Oorlog.

Plannetjes waar je alles op kan vinden, staan op de voorlaatste bladzijde.

Evenementen met een vlieg zijn geschikt voor **kinderen**.

Uittreksel uit de Flandria Illustrata,
Sanderus, 1641-1644

EEN STADSPLEIN MET ALLURE

De bouw van het (in 1874 afgebrande) neoclassicistische stadhuis (door Jan De Somme-Servais in 1841), de Onze-Lieve-Vrouwekerk (door Lodewijk Roelandt van 1841 tot 1896) en de talrijke statige burgerhuizen op het westelijk gedeelte van het marktplein, gaf voor het eerst enige allure aan de stad. Met het oog op deze herinrichting verdween in 1840 de gaeypers (staande wip). Op de toenmalige hoeymerck (hooimarkt), waar de broeders van de Sint-Sebastiaansgilde geregeld bijeenkwamen om zich te bekwamen in verdedigingstechniek (lees: schietingen), werd een Warandepark geïnstalleerd.

Uittreksel uit de Flandria Illustrata, Sanderus, 1641-1644

ONTDEK DE 'KURIEUS APP'

Een mobiele, interactieve gids op de smartphone waarmee je op eigen houtje of in groep, via themaroutes, de creatieve hotspots van de stad kan ontdekken.

Een realisatie van Next Apps en Sonar Soundlab, met de steun van het Cultuurcentrum Sint-Niklaas. Beleef de stad via soundscapes (geluidskunst) en door de ogen van lokaal creatief talent of maak zelf een nieuwe route op maat van uw organisatie of interesse. Gratis te downloaden.

Meer info:

<https://www.ccsint-niklaas.be/podium/11972/herontdek-de-creatieve-stad-download-de-kurieuus-app>

KURIEUS
HERONTDEK

IN DE BAN VAN DE BREUK

Op 30 september 2018 organiseert de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden in samenwerking met het stadsbestuur, haar 17de Gildendag in Sint-Niklaas. Tot aan die Gildendag staat er een kleine tentoonstelling in het stadhuis met foto's en voorwerpen die de geschiedenis van de schuttersgilden illustreren, met o.a. een aantal zeer mooie breuken (zilveren kettingen).

Zilveren breuk Koninklijke Schuttersgilde Sint-Sebastiaan Belsele, (c) stadsarchief Sint-Niklaas

Wat? Tentoonstelling

Waar? Hal van het stadhuis, Grote Markt 1

Wanneer? Op OMD van 10 tot 18 uur (en verder tijdens de openingsuren van het stadhuis)

OP ZOEK NAAR SINT-SEBASTIAAN EN DE KERKSCHAT IN DE SINT-NICOLAASKERK

De reeds in 1238 ingewijde Sint-Nicolaaskerk werd geregeld verbouwd. Het zuidelijke kruiskoor (1538) was oorspronkelijk bestemd voor de vrije **handbooggilde van Sint-Nicolaas en Sint-Sebastiaan**, die in 1526 bij octrooi van keizer Karel V gesticht werd. Deze kapel werd in 1827-1830 gerenoveerd en vanaf dan toegewijd aan Joannes Nepomucenus en voorzien van een schilderij van Jan Joseph De Loose, met het biechtgeheim als thema.

Van Sint-Sebastiaan is ondertussen geen spoor meer te vinden, of toch?

Tip: kijk eens goed rond aan het Sint-Nicolaasaltaar (rechts vooraan) of vraag het aan de gids van het Sint-Nicolaasgenootschap.

In de Sint-Nicolaaskerk is op OMD ook de **kerkschat** uitzonderlijk gratis toegankelijk.

Passeer zeker ook eens langs het hoogkoor met het schilderij De Kruisafneming (1672) van de Antwerpse schilder Philippe Thijs (leerling van P.P. Rubens), dat in 2019 mee opgenomen wordt in het project Vlaamse Meesters in situ van Openbaar Kunstbezit.

Wat? Vrij bezoek

Waar? Sint-Nicolaaskerk op het Sint-Nicolaasplein

Wanneer? 10 tot 18 uur

DE STADSPOMP TERUG THUIS

Op de plaats van de voormalige hooimarkt, waar voorheen een staande wip stond opgesteld, verschijnt in 1841 de 18de-eeuwse stadspomp die door meester-steenhouwer Joannes Emmanuel De Lateur vervaardigd is. De waterpomp maakte bijna twee eeuwen lang deel uit van de vismijn die van 1777 tot 1841 ter hoogte van de huidige rechtervleugel van het stadhuis (kant Collegestraat) stond.

Ets Du Caju 1777,
(c) KOKW

Bij de bouw van het eerste stadhuis in 1841 werd ze verplaatst naar het toenmalige Warandepark, ongeveer waar nu het standbeeld Het Woord staat. De gaeypers op de hoeymerckt werd reeds in 1840 verwijderd.

Sinds de afbraak van de kiosk en de vismijn in 1966 voor de aanleg van een busstation bleek de pomp spoorloos, in tegenstelling tot de kiosk die in 1983 in het stadspark werd heropgebouwd.

In 2016 werd ze door de familie Moernaut-Peelman geschonken aan de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Waasland, die ze i.s.m. Levanto en Luc Heirbaut restaureerde. Op de tentoonstelling 'Zijde gij ook van Sinnekloas', n.a.v. 800 jaar Sint-Niklaas (2017), was ze één van de publiekstrekkers. De KOKW gaf ze in 2018 in bruikleen aan de stad Sint-Niklaas.

Deze pomp wordt op 8 september 2018 om 10 uur opnieuw officieel ingehuldigd.

Wat? Vrij bezoek

Waar? Zijkant Cipierage (ter hoogte van de Sint-Nicolaaskerk)

Wanneer? 10 tot 18 uur

GROEI EN EERSTE PLANMATIGE UITBREIDING VAN DE STAD

Door de aanleg in 1844 van de spoorweg “Pays de Waes” van Antwerpen-Gent, kende de stad een krachtige opleving en werd er voor het eerst ook planmatig werk gemaakt van de stadsuitbreiding, met vnl. de realisatie van de Stationswijk.

De uitbreiding van de hospitalen en rusthuizen in de omgeving van de Kalkstraat leidde tot de aanleg van nog een aantal nieuwe, vooral arbeidersstraten: o.a. Lodewijk De Meesterstraat, St.-Vincentiusstraat ... In de arbeiderswijk Tereken werd de Sint-Jozefskerk (1870) als derde parochiekerk gebouwd.

Met de aanleg van de spoorweg naar Dendermonde in 1877 kwam er zelfs een tweede station en stationspleintje (Westerplein). De schamele arbeidershuizen uit deze wijk contrasteerden fel met de riante burgerwoningen in het stadscentrum, met als topper de Prins Albertstraat, die het Stationsplein met het Regentieplein verbond.

In 1896 werd de Onze-Lieve-Vrouwekerk bekroond met een 5,5 meter hoog en 1,5 ton zwaar verguld Mariabeeld door Jan Frans Van Havermaet, die eerder ook reeds beelden maakte van Sint-Nicolaas (in een nis van het parochiehuis) en Gerard Mercator (Rupelmonde en stadhuis Sint-Niklaas).

EEN NIJVERE TEXTIELSTAD

De weef- en breigoednijverheid was voor Sint-Niklaas eeuwenlang de belangrijkste industrietak, die vooral floreerde in de tweede helft van de 19de eeuw, na een zware terugval ten gevolge van de Belgische onafhankelijkheid in 1830 en het verlies van de Nederlandse markten en kolonies.

Doorheen de jaren schakelde de textielbranche echter met succes over op het vervaardigen van met wol gemengde stoffen, wollen fantasieweefsels en later ook tapijten en breigoedartikelen.

HEROPLAVING NA DE GROOTE OORLOG

De reeds gunstige evolutie van de stad in de 19de en begin 20ste eeuw, met zijn bonnetterie, weverijen, blokmakerijen, tabaksverwerking, steenbakkerijen e.d., kende tijdens de Eerste Wereldoorlog een onderbreking. Aangezien Sint-Niklaas nauwelijks oorlogsschade had geleden, kon na een korte herstelperiode de industriële en urbanistische stadsontwikkeling snel opnieuw aantrekken. Vooral de textielnijverheid begon terug te floreren, maar ook de bouwsector en de metaalconstructie gingen zich als volwaardige bedrijfstakken profileren.

De stedelijke bibliotheek keerde in 1919 terug naar de Cipierage en werd reeds in 1921 erkend als openbare bibliotheek, het jaar waarin ook de Wase Kunstkring werd gesticht door o.a. Jozef Horenbant.

DE WALVIS

Eugeen Amand richtte in 1919 drogisterij De Walvis(ch) op in de Ankerstraat, die sinds de middeleeuwen een belangrijke verbindingsweg was naar Antwerpen. Via de reeds in 1904 verbrede en doorgetrokken Zamanstraat kwam De Walvis ook rechtstreeks in verbinding met de Stationswijk, waarvan de uitbreidingsplannen kort na de Grote Oorlog terug werden bovengehaald.

De Walvis werd in 2018 voorlopig beschermd door de Vlaamse overheid. Na een strenge selectie werd er een shortlist van amper 21 winkelpanden geselecteerd. Het gaat niet alleen over de gevel, maar ook over heel wat delen uit het intact bewaarde winkelinterieur, dat bijna 100 jaar quasi onveranderd is gebleven: de groene toonbank met vitrinekastje, de kastenwanden met 120 laden, de trapladder en de brandkast.

Vanaf midden september wordt de fototentoonstelling van Geert Joostens over de Walvis getoond in de wandelgangen van diverse Sint-Niklase woonzorgcentra (o.a. De Spoele en De Ark).

(c) Geert Joostens

(c) Collectie stadsarchief Sint-Niklaas

STEM DOMPILT JE ONDER IN HET BREIVERLEDEN

Open Monumentendag valt dit jaar samen met de 'Dag van den brei'. Enthousiaste vrijwilligers demonstreren tal van breimachines in de voormalige fabriekshal Peeters-Van Haute-Duyver, waarin het SteM (deel van de Stedelijke Musea Sint-Niklaas) gehuisvest is. Vroegere werknemers van de fabriek nemen je op sleeptouw doorheen het museum. Ze laten je een kijkje nemen in de bureaus van de toenmalige directeuren en uitzonderlijk ook in het breidepot. Historisch film- en fotomateriaal geeft je een goed beeld van het wel en wee in een textiel fabriek.

Je kan ook zelf aan de slag! Kom even breien aan een handbreimachine. Ook kinderen kunnen creatief aan de slag met priemen, wol, pluïsjes enz. Vrijwilligers van vzw Breimuseum zorgen ervoor dat je in de bar even kan pauzeren.

Wat? Gegidste en vrije rondleidingen, workshops

Waar? SteM Zwijgershoek

Wanneer? Rondleidingen om 11, 14, 15 en 16 uur, doorlopend vrij bezoek en workshops

Foto van prent weverij Peeters-Van Haute & Duyver, (c) collectie SteM

Groepsfoto van het personeel van de breigoed-fabrikant Cockelberg, gevestigd in de Lodewijk de Meesterstraat 30 te Sint-Niklaas, (c) particuliere collectie mevrouw Myriam Hofkens

ERFGOEDTENTONSTELLINGEN

Proef tijdens Open Monumentendag in het SteM ook van een paar tentoonstellingen. Ze zijn op Open Monumentendag uitzonderlijk gratis.

Sinneklous boven!

Het stadsbestuur kon recent een omvangrijke collectie Nicolasiona verwerven: documenten en objecten die alle te maken hebben met de geschiedenis van onze stad.

Ze werden verzameld door een echte 'Sinnekloazeneir' met een groot hart voor zijn geboortestad. Wat gedurende jaren stuk na stuk werd bijeengebracht na talloze bezoeken aan ruilbeurzen, rommelmarkten en brocantezaken, zal nu als geheel zijn weg vinden naar de erfgoedcollecties van de Stedelijk Musea en het stadsarchief. Daar wordt al dit fraais geregistreerd en zorgvuldig bewaard. Maar eerst kunnen de inwoners van de stad kennismaken met deze unieke verzameling, die voortaan publiek bezit is. Ontdek nooit eerder gezien materiaal over de kermissen, bloemenstoeten, het verenigingsleven, straten, parken en pleinen, onderwijs, godsdienst, nijverheid en veel meer. Sinnekloas boven!

Wat? Vrije rondleidingen

Waar? SteM Zwijgershoek

Wanneer? 19-08 > 23-09, op OMD van 10 tot 18 uur

Jozef De Beule, een creatieve duizendpoot

Een serie linoprenten en ex librisen van Jozef De Beule in de collecties van het Internationaal Exlibriscentrum trok de aandacht door de hoge kwaliteit ervan. Na enig speurwerk vielen de veelzijdige creativiteit van deze man en zijn nauwe verbondenheid met Sint-Niklaas op. Zijn carrière als schouwburgdirecteur combineerde hij met lesgeven aan de technische school.

Ondertussen ontwierp hij geregeld decors voor toneelstukken en hij stond soms zelf mee op het toneel. Hij was ook betrokken bij de ontwerpen van praalwagens en de affiches voor de bloemenstoeten; zijn kleurige tekeningen en aquarellen verlichtten geregeld de bladzijden van het Gulden Boek van de stad Sint-Niklaas. De mooie grafiek in het bezit van het museum en het Exlibriscentrum, de kleurige decor- en interieurontwerpen uit Bibliotheca Wasiana, het schitterende Gulden Boek uit het Stedelijk Archief en de interessante ontdekkingen uit het bezit van zijn nazaten plaatsen deze kunstzinnige Sint-Niklazenaar tijdens deze tentoonstelling volledig in de schijnwerpers. Een plaats die Jozef De Beule verdient!

Wat? Vrije rondleidingen

Waar? SteM Zwijgershoek

Wanneer? 31-08 > 16-12, op OMD van 10 tot 18 uur

HUIS JANSSENS UITZONDERLIJK OPEN

Het Huis Janssens werd gebouwd in 1878 als woning voor het gezin van Alfons Janssens.

De erfgenamen van Alfons Janssens verkochten hun huis aan de stad, op voorwaarde dat het een openbare functie zou krijgen, met name “... om de kennis van de kunst en de wetenschap te bevorderen en te verspreiden”.

De voorbije jaren kon je het sinds 2005 beschermde huis en aanpalende hek uitsluitend bij speciale gelegenheden bezoeken in afwachting van een grondige restauratie. Dit jaar werd de langverwachte buitenrestauratie voltooid. Je kan op OMD niet alleen de buitenzijde, maar via de grote voordeur ook de gerestaureerde brandglazen – topvakmanschap – op de gelijkvloerse en de eerste verdieping bewonderen. Ontdek in de Vlaamse zaal de achttien unieke spreuken, stichtende boodschappen en afbeeldingen. Doordat nu (tijdelijk) quasi alle museale objecten uit het huis zijn verwijderd, krijg je voor het eerst ook een goed zicht op het imposante pand als voormalig burgerhuis, een functie die het nauwelijks 30 jaar vervulde.

Begin 2019 zal de binnenrestauratie starten. Hierbij worden de oorspronkelijke interieuraankleding en kleuren maximaal hersteld. Ondertussen wordt de herinrichting als museum voorbereid waarbij het historische tentoonstellingsmeubilair opnieuw gebruikt zal worden.

Vrijwilligers van de KOKW, die reeds meer dan 100 jaar gehuisvest is in het huis, ontvangen je tijdens Open Monumentendag voor een bezoek aan dit wonderbaarlijke gebouw. De groep DAMP brengt jazzmuziek.

Historische foto's geven je een beeld van het gebouw zoals het oorspronkelijk gebouwd en ingericht werd. Recente foto's van voor en tijdens de werffase bieden een blik achter de schermen van de restauratie waardoor het eindresultaat nog indrukwekkender wordt.

(c) KOKW

(c) Ronny De Mulder

Wat? Vrij bezoek, muziek en drankje

Waar? Huis Janssens, Zamanstraat 49 A-B

Wanneer? 10 tot 18 uur

DE KOKW (KONINKLIJKE OUDHEIDKUNDIGE KRING VAN HET LAND VAN WAAS)

De KOKW moest in 1874 bij de brand van het nieuwe stadhuis, waar ze sinds haar stichting in 1861 gehuisvest was, voor het eerst op zoek naar een nieuw onderkomen voor haar collectie, o.a. bij bankier Talboom-Delebecque op de Houtbriel. In 1878 kon ze zich terug vestigen in het nieuwe neogotisch stadhuis (met belfortoren) dat ontworpen was door Pieter Van Kerkhove, met name in de "Salle de Musée" (de huidige gemeenteraadszaal). In 1895 kregen ze de Cipierage toegewezen en verhuisde de collectie een derde keer.

In 1911 ruilde de KOKW de Cipierage in voor het Huis Janssens, een burgerwoning voor het gezin van Alfons Janssens die ook ontworpen is door Pieter Van Kerkhove in 1878. Dit pand werd reeds in 1907 aangekocht door de stad, die het aan de KOKW ter beschikking stelde om er haar museum en bibliotheek in onder te brengen. De stad trok aanpalend een gebouw op dat dienst ging doen als Museum voor Schone Kunsten, met als conservator Jozef Horenbant, toenmalig directeur aan de Academie van Sint-Niklaas (1900-1933).

De Cipierage, die reeds in 1913 was ingericht als Stadsboekerij, werd bij het uitbreken van de Grote Oorlog ingenomen als rechtbank van eerste aanleg, waarna de bibliotheekcollectie in allerijl overgebracht werd naar Huis Janssens. Nadat ook het parket van de rechtbank van eerste aanleg én het stadsbestuur van Sint-Niklaas (want ook het stadhuis was opgeëist door de bezetter) daar hun intrek namen, besloot de KOKW zijn activiteiten in dat pand (even) stop te zetten. Het museum werd gesloten en ook de Annalen verschenen niet meer.

KONINGIN ELISABETHWIJK

De stadsuitbreiding tussen wereldoorlog I en II (het interbellum) zorgde voor een hele waaier aan burgerhuizen in een stijl die men gemakshalve art deco noemt. Het werk van een aantal zeer actieve plaatselijke architecten leidde zelfs tot een eigen herkenbare Sint-Niklase stijl.

Dit jaar concentreren we ons op de Koningin Elisabethwijk, de oostelijke uitbreiding van de reeds bestaande 19de-eeuwse Stationswijk, met het Minderbroedersklooster en de H. Hart- of Paterskerk als centrale locatie.

PATERSKERK EN -KLOOSTER

Tijdens een gemeenteraadszitting halfweg 1922 keurde de raad het plan van een nieuw aan te leggen wijk tussen de Truweelstraat en de Antwerpse Steenweg goed. In het uitbouwen van deze nieuwe wijk kregen de paters minderbroeders in 1925 door het stadsbestuur het oud kerkhof op Vijfstraten toegewezen om een klooster en een kerk te bouwen.

Op 27 maart 1927 werden de Paterskerk en het klooster ingehuldigd, en in 1961 werd de kerk de zesde parochiekerk van Sint-Niklaas.

INGETOGEN INDRUKKEN VERSUS JONG GEWELD

Sinds kort is het oude klooster aan de Paterskerk helemaal leeggemaakt en klaar voor de sloophamer. Nog één keer krijg je de kans om doorheen het klooster te dolen. Laat je verrassen door het vele fotomateriaal dat Paul De Malsche en het stadsarchief over de Elisabethwijk en het leven tussen de twee wereldoorlogen (het interbellum) bijeengebracht hebben.

Deze zomer vieren jongeren hun fantasie en creativiteit bot in het klooster. Het resultaat van deze creatieve kunstuitspattingen kan je op Open Monumentendag bewonderen.

Wat? Vrij bezoek

Waar? Klooster op de Paterssite, ingang langs Leopold II-laan 99

Wanneer? 10 tot 18 uur

Toekomstige Paterssite, (c) Paul De Malsche

DE WITTE MOLEN EN ANTON VAN WILDERODE

De Witte Molen in de Gladiolenstraat torent uit boven de Sint-Niklase Priesteragewijk. De achthoekige bakstenen grondzeiler staat symbool voor de periode voor de industriële revolutie in Sint-Niklaas.

Aanvankelijk werd hij als korenmolen gebruikt, later ook als slagmolen voor het persen van olie uit kool- en raapzaad. Na een herfststorm in 1983 werd de molen uitvoerig gerestaureerd. Vandaag is hij weer maalvaardig en wordt hij door vrijwillige molenaars om de 14 dagen op zondag in gang gezet. Het nabijgelegen molenaarshuis fungeert momenteel als café-restaurant en vormt ook de thuishaven van de Sint-Niklase Biljartacademie, een snooker- en een bridgeclub. In de schaduw van de molen bevindt zich sinds kort een skatepark.

De enthousiaste molenaars geven je graag uitleg en maaldemonstraties.

Anton van Wilderode is het pseudoniem van priester-dichter en vertaler Cyriel Paul Coupé (1918–1998). In 1946 werd hij leraar aan het Sint Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas, een functie die hij tot 1983 beoefende. In zijn vele jaren als leraar had hij onder meer Paul Snoek en Tom Lanoye als leerling.

Ter gelegenheid van het herdenkingsjaar van Anton Van Wilderode, namen de molenaars het initiatief om een gedicht van hem over de Witte Molen, in de molen aan te brengen.

Tip: molenliefhebbers vinden het kunstwerk van Willem Boel in Nieuwkerken wellicht een bezoek waard ...

Wat? Vrij bezoek

Waar? De Witte Molen, Gladiolenstraat 2

Wanneer? 10 tot 18 uur

(c) archief Anton Van Wilderode

WANDELINGEN SINT-NIKLAAS

ELISABETHWIJK

De gids begeleidt je op een architecturale, sociale en literaire wandeling doorheen de Elisabethwijk. Schrijver Tom Lanoye werd hier geboren en groeide op in deze wijk. Citaten uit zijn rijke oeuvre, gezellige pleintjes en vooral karaktervolle panden in art deco-stijl kleuren deze wandeling.

Tijdens deze wandeling krijg je de kans om een art-decohuis te bezoeken, waarbij het bijgebouw tevens een voorbeeld van herbesteding is (van kousenfabriek naar praktijk/theezaak).

Wat? Wandeling met gids, inschrijven: toerisme@sint-niklaas.be, 03 778 35 00, uiterlijk 08-09-2018

Waar? Start en einde aan de Paterskerk

Wanneer? Om 11 uur, 14 uur en 16 uur - elke wandeling duurt max. 1 uur

VAN OUD NAAR NIEUW

Vroeger een parochiekerk en klooster, een oude schoolsite, fabriekspand, internaat ... Wat is de oorsprong en vaak rijke geschiedenis van al de panden die sinds lang het uitzicht van sommige straten van onze stad bepalen? Dit alles kom je te weten tijdens een boeiende wandeling in een stadsdeel waar we vaak doorrijden maar zelden stilstaan.

(c) Monique Suy

Wat? Wandeling met gids, inschrijven: toerisme@sint-niklaas.be, 03 778 35 00, uiterlijk 08-09-2018

Waar? Start aan de Paterskerk en einde op het Regentieplein

Wanneer? Om 10.30 uur en om 15.00 uur - elke wandeling duurt 1,5 tot max. 2 uur

TEXTIELWANDELING

Tijdens deze wandeling leidt de gids je langs de huizen van de 'textielbarons' maar ook langs straten waar de eerste weverijen en breiateliers gevestigd waren. Je krijgt ook de sociale geschiedenis van de breigoednijverheid toegelicht.

Wat? Wandeling met gids, inschrijven: toerisme@sint-niklaas.be, 03 778 35 00, uiterlijk 08-09-2018

Waar? Start en einde aan het SteM

Wanneer? Om 10 uur, 15 uur, 16 uur en 17 uur - elke wandeling duurt max. 1 uur

SPEUR-, DENK- EN DOE-TOCHT

Open Monumentendag een saaiere bedoening voor volwassenen? Helemaal niet! Kom en doe mee met de speur-, denk- en doe-tocht! Tijdens je tocht kom je langs een hele oude pomp die lange tijd verdwenen was, het breimuseum waar je zelf iets kan maken, het mooi opgeknapte Huis Janssens en een oud klooster waar je nog één keer in mag.

De speur-, denk- en doe-tocht is ideaal voor gezinnen en start aan de dienst toerisme, waar je een gratis boekje kan afhalen. Je kan zelfs nog een prijs winnen!

Wat? Zoektocht voor gezinnen

Waar? Start aan de dienst toerisme, Grote Markt 45

Wanneer? vanaf 10 uur - ten laatste starten om 17 uur

MASEREELHUIS

Ook in het masereelhuis is een deel uit de rijke collectie van Paul De Malsche en het stadsarchief te zien.

Vanaf 12 uur kan je een brunch genieten tegen een democratische prijs. Om 14, 15 en 16 uur is er een 20 minuten durend optreden van jazz/ bebop-pianist Stijn Van den Bossche.

Meer info: www.facebook.com/masereelhuis en Walter Stoop, 0499 74 30 40.

PIJP- EN TABAKSMUSEUM

Over de tabaksindustrie kom je alles te weten in het Pijp- en tabaksmuseum, dat op OMD doorlopend open is van 10 tot 18 uur. In de jaren 1921 tot 1969 bloeide de sigarenindustrie in Sint-Niklaas met meer dan 3000 sigarenrollers in een 15-tal sigarenfabrieken. Heel wat interessante stukken van het museum komen uit de fabriek Mignot & De Block, die gevestigd was in de Regentiestraat.

In het Reynaertsalon kan je proeven van een van de vier lokale / regionale verwenarrangementen die alleen in dit museum verkrijgbaar zijn.

Bij het binnenkomen van het museum springt ze onmiddellijk in het oog: de grootste sigaar ter wereld.

Ze heeft een lengte van 6,43m, een diameter van 47cm en weegt 400 kg. Maar liefst 9.300 tabaksbladeren zijn erin verwerkt. Hij is gemaakt door de Onkerzeelse Botermelkgilde, met 93 families en vroegere sigarenmaaksters van Onkerzele naar een idee van Patrick Kerger.

Meer info: www.pijpentabaksmuseum.be

Wat? Vrij bezoek

Waar? Regentiestraat 29

Wanneer? 10 tot 18 uur

ORGELCONCERT

Open Monumentendag wordt in Nieuwkerken muzikaal ingeleid met een orgelconcert in de kerk, vlak na de zondagsmis. Orgelista Raf Vandermeulen, directeur van de academie voor muziek, woord en dans te Hamme, zorgt voor hemelse klanken op zondagmorgen.

Wat? Orgelconcert

Waar? Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Boskerk, Ten Bos 1

Wanneer? 10.30 uur

KLAAGLIED OM AGNES

In kunstencentrum De Vlasbloem kan je de film 'Klaaglied om Agnes' van regisseur Ruud Keers uit 1975 bekijken. 'Agnes' (Maria Rooman, 1901-1928) was een jonge vrouw uit Nieuwkerken die tijdens en tot vlak na de Eerste Wereldoorlog leefde. Ze was de jeugdliefde van de schrijver Marnix Gijsen maar stierf heel jong aan de gevolgen van tuberculose. Marnix Gijsen schreef in 1951 'Klaaglied om Agnes'. Het is een sterk autobiografisch boek en geeft een goed beeld van het leven na de Eerste Wereldoorlog.

De hoofdrolspelers, Marleen Maes en Luk De Koninck, komen speciaal voor deze gelegenheid naar De Vlasbloem. Je kan ze ontmoeten tussen de twee filmvoorstellingen.

De foyer is de hele dag open.

Wat? Filmvertoning

Waar? Kunstencentrum De Vlasbloem vzw, Gyselstraat 9

Wanneer? vertoning om 13.30 en 15.30 uur

(c) VRT

TENTOONSTELLING MARIA ROOMAN

In de kerk wordt een tentoonstelling gewijd aan Maria Rooman, geboren op 2 februari 1901 te Nieuwkerken, samengesteld door Werner Fouquaert.

Wat? Tentoonstelling

Waar? Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Boskerk

Wanneer? van 9 t.e.m. 15 september, 10 tot 16 uur, op OMD van 11.30 tot 16 uur

DORPSWANDELING

In het klompendorp Nieuwkerken vind je op het marktplein de Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Boskerk in neoclassistische stijl. De dorpskern, met haar voorname herenhuizen en kasteeltjes, wordt ingesloten door het typische Wase landbouwland met tal van wandelwegen.

Wat? Wandeling met gids

Waar? Start voor de kerk op het plein Ten Bos

Wanneer? Om 13 en om 15 uur - elke wandeling duurt max. 1 uur

FAMILIEZOEKTOCHT

Tijdens een wandeling door de Pastorij-, de Peper- en de Gyselstraat (1,4 kilometer) kunnen kinderen met hun ouders vragen oplossen tijdens een zoektocht. Ontdek samen curiositeiten aan woningen die behoren tot ons lokaal erfgoed. Tijdens je tocht kom je langs de vroegere pastorij, de oude school, kasteel Duyver, een reuzegroot kunstwerk en nog veel meer. Vul de vragen in en maak kans op een leuke prijs. Bij afgifte van je boekje krijg je sowieso een verrassing.

Wat? Familiezoechtocht

Waar? Start oud gemeentehuis, Ten Bos 2

Wanneer? 10 tot 17 uur

SPEUR MEE OP OPEN MONUMENTENDAG

NOSTALGIE TENTOONGESTELD

Een tentoonstelling in de raadzaal van het oude gemeentehuis op Ten Bos biedt de bezoeker een overzicht van prentbriefkaarten met nostalgische dorpsgezichten van Nieuwkerken. De oudste kaarten dateren van het einde van de negentiende eeuw.

Ter gelegenheid van de kermis stelt de heemkring ook enkele oude kermisaffiches tentoon.

(c) Heemkundige kring

Wat? Tentoonstelling

Waar? Oud gemeentehuis, Ten Bos 2

Wanneer? 10 tot 18 uur

WELKOM IN HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Hoe maakte een kuiper vroeger tonnen en hoe besloeg een hoefsmid paarden?

Waarom is Onze-Lieve-Vrouw in het wapenschild van Nieuwkerken afgebeeld?

Wat is een safarken?

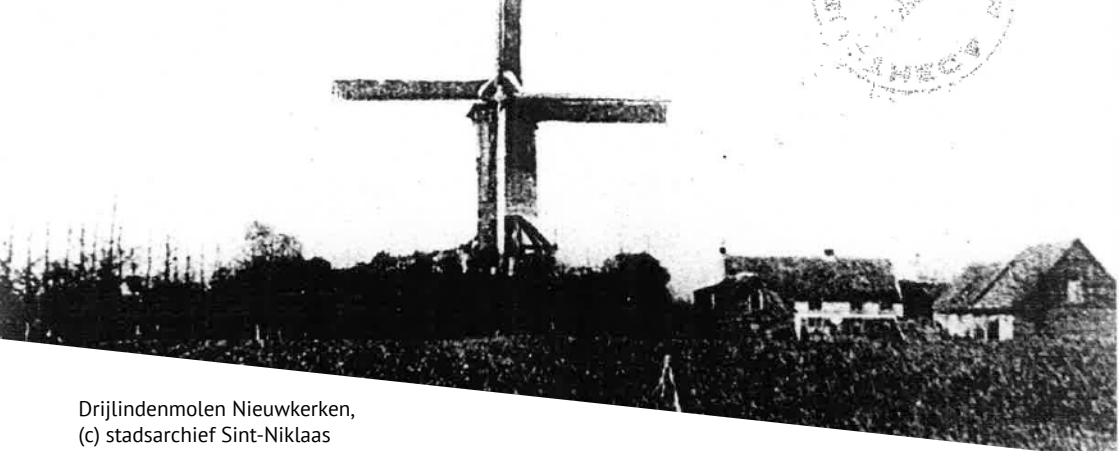
Op deze en nog veel andere vragen krijg je een antwoord tijdens een bezoek aan het museum en de Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700.

Wat? Vrij bezoek

Waar? Heemkundig Museum, Gyselstraat 110

Wanneer? 10 tot 18 uur

Drijlindemolen Nieuwkerken,
(c) stadsarchief Sint-Niklaas

TENTOONSTELLING FOTOCLUB FLASH

Fotoclub Flash houdt haar jaarlijkse fototentoonstelling in Centrum Ten Bos.

Wat? Fototentoonstelling
Waar? Centrum Ten Bos, Ten Bos 33
Wanneer? 10 tot 18 uur

(c) Annyta Vonck

EEN BLIK OP HET VERLEDEN

In de polyvalente zaal van woonzorgcentrum Populierenhof spelen we twee films van het stadsarchief: een reportage over het dorpsleven rond 1980 en een film over de legendarische klompentochten.

Wat? Filmvoorstelling
Waar? woonzorgcentrum Populierenhof, Turkyen 2
Wanneer? 10 tot 18 uur

SEPTEMBERKERMIS EN KOERS

De septemberkermis is een jaarlijks terugkerend evenement voor jong en oud met tal van kermiskramen en concerten op Ten Bos in Nieuwkerken-Waas.

Van 14 tot 17 uur is er een wielervedstrijd in het centrum. Let op: dit heeft gevolgen voor de verkeerscirculatie in het dorp.

SANCHO DON'T CARE #05

'Sancho Don't Care #05' is een kunstwerk van Willem Boel, afkomstig uit Nieuwkerken en deeltijds werkzaam voor de kunstenaars Peter Buggenhout en Berlinda de Bruyckere. We kunnen letterlijk van een blikvanger spreken: het kunstwerk is 11m hoog en 9m breed. Het is samengesteld uit industriële materialen en stelt een windmolen voor. Het zal in de voortuin van woonzorgcentrum Populierenhof opgesteld worden. Je zal er dus werkelijk niet naast kunnen kijken!

Willem Boel stelt zijn kunstwerken ook in het buitenland tentoon. 'Sancho Don't Care #05' heeft o.a. in Parijs gestaan en komt rechtstreeks van Denemarken naar Willems geboorteplaats. Willem zal de bezoekers zelf te woord staan.

Wat? Kunstwerk

Waar? Voortuin woonzorgcentrum Populierenhof, Turkyen 2

Wanneer? 10 tot 18 uur, daarna tot 29 september te bezichtigen

KAART SINT-NIKLAAS

OMD 2018 Sint-Niklaas

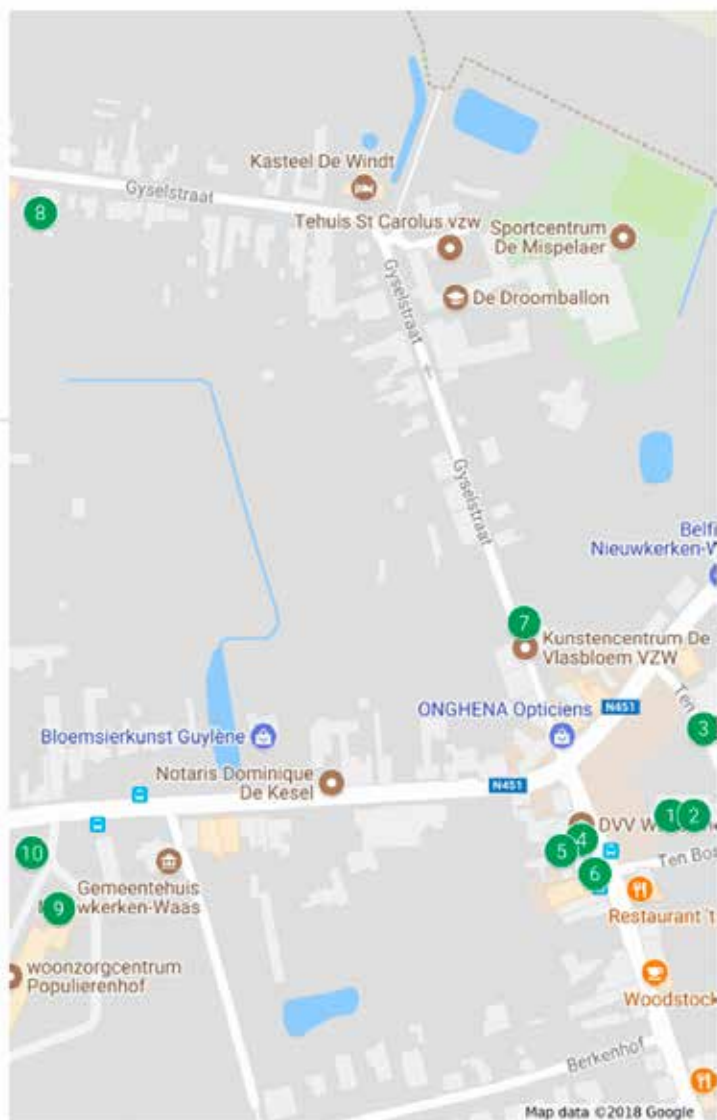
- 1 Grote Markt
- 2 Speur-, denk- en doe-tocht
- 3 dienst toerisme Sint-Niklaas
- 4 Ontdek de 'Kunieuus App'
- 5 In de ban van de breuk
- 6 Sint-Nicolaaskerk
- 7 De stadspomp
- 8 Drogisterij De Walvis
- 9 Stedelijke Musea St-N.
- 10 Erfgoedtentoonstellingen
- 11 Textielwandeling
- 12 Huis Janssens
- 13 K. Elisabethwijk-wandeling
- 14 Paterskerk en -klooster
- 15 Oud naar nieuw-wandeling
- 16 Witte Molen en V.Wilderode
- 17 Pijp- en tabaksmuseum

KAART NIEUWKERKEN

OMD 2018 - Nieuwkerken

- 1 Orgelconcert
- 2 Expo Maria Rooman
- 3 Dorpswandeling
- 4 Familiezoektocht
- 5 Nostalgie tentoongesteld
- 6 Expo fotoclub Flash
- 7 Klaaglied om Agnes
- 8 Heemkundig Museum
- 9 Een blik op het verleden
- 10 Sancho Don't Care #05

CONTACT & INFO

tot 7 september
dienst ondersteuning cultuur en vrije tijd,
Grote Markt 45
9100 Sint-Niklaas
03 778 33 30
cultuur@sint-niklaas.be

op 9 september tijdens Open Monumentendag
van 10 tot 18 uur
dienst toerisme
Grote Markt 45
9100 Sint-Niklaas
03 778 35 00
Info: Ronny De Mulder (tijdens OMD 0474 94 85 14)

Meer info:
dienst toerisme
Grote Markt 45
9100 Sint-Niklaas

SteM (Stedelijke Musea)
Zwijgershoek 14
9100 Sint-Niklaas
03 778 34 50

Samenstelling: Ronny De Mulder, Elke Buts en Bieke Gevaert
Lay-out: Bieke Gevaert

Met dank aan de vrijwilligers en verenigingen die meegholpen hebben

